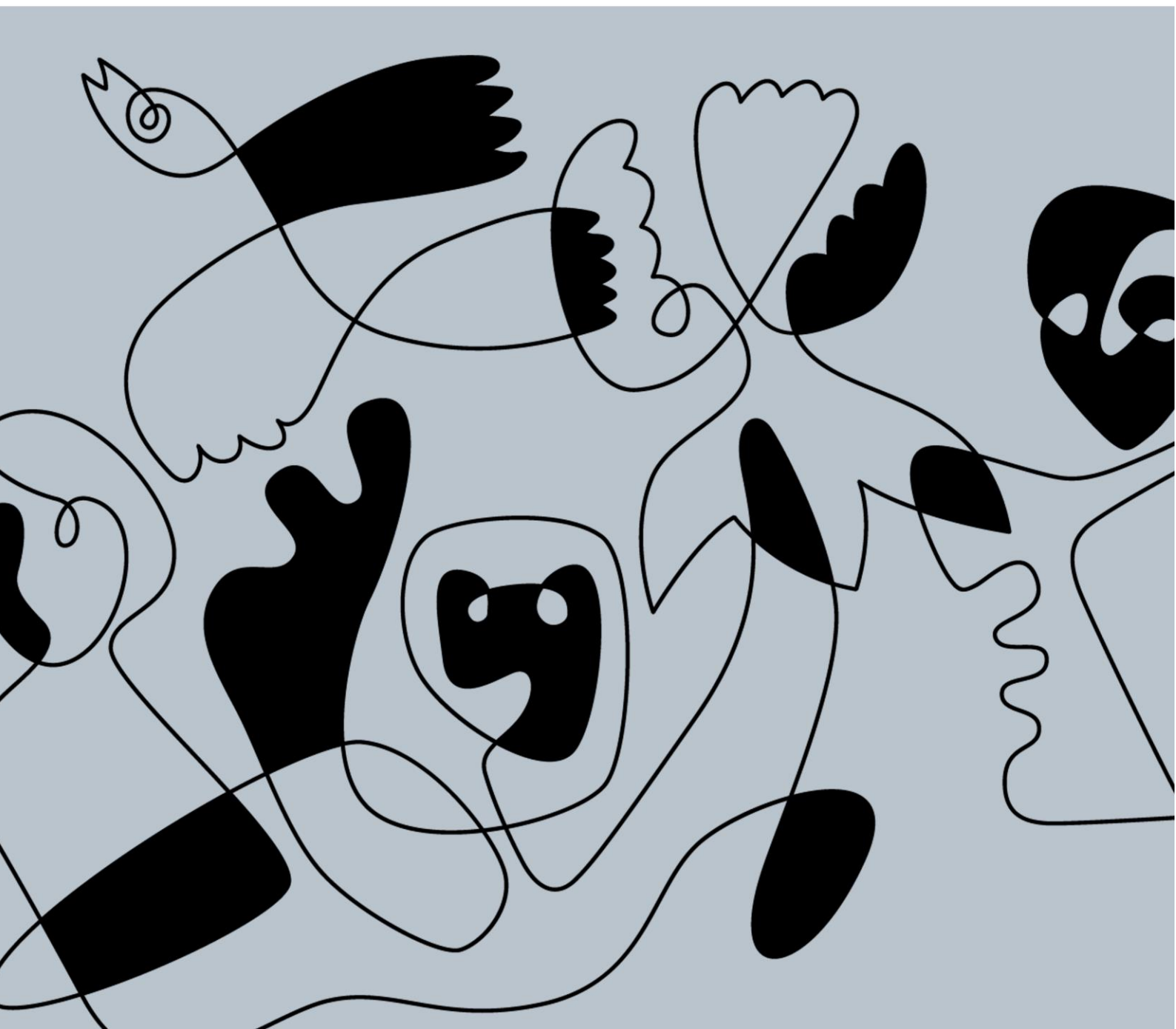

Skredsituasjonen i Lofoten

Evaluering av krisehåndteringen i Nordland i forbindelse med skredhendelsene i Lofoten, januar 2019.

Innhold

1. Innledning	3
2. Værsituasjonen.....	3
2.1 Varsling.....	3
Stor snøskredfare – faregrad 4	3
Skredvarsler fra NGI	3
Værvarsel	4
2.2 Værobservasjoner	6
3. Kritisk infrastruktur.....	6
3.1 Samferdsel.....	6
4. Evakuering	7
5. Informasjon og presse	8
5.1 Informasjon fra Fylkesmannen.....	8
5.2 Informasjon fra politiet.....	9
5.3 Informasjon fra media	9
6. Kommunenes arbeid.....	9
6.1 Referat – Evalueringsmøte etter skredsituasjonen i Lofoten 27.-30. januar 2019	9
7. Samordning	14
8. Oppsummering og evaluering	14
8.1 Varsling.....	14
8.2 Evakuering	14
8.3 Samordning	15
8.4 Skredkartlegging/overvåking	15

1. Innledning

Søndag 27. og mandag 28. januar ble Lofotkommunene Vestvågøy, Flakstad og Moskenes rammet av et kraftig snøfall. Det var stor snøskredfare i området og det gikk flere skred ned mot bebyggelse og over veier. Det ble gjennomført evakuering av tre områder. Skjelfjorden og deler av Ramberg i Flakstad kommune samt Ballstadlandet i Vestvågøy kommune. E10 var på det meste stengt 5 plasser grunnet ras. I tillegg var mange fylkesveier også stengt på grunn av ras. I praksis var hver enkelt bygd i Flakstad kommune isolert i to til tre døgn.

Denne rapporten oppsummerer forløpet av uværet, skadeomfang og hvordan de ulike etater har jobbet med hendelsen.

Fylkesmannen i Nordland har inntrykk av at det har blitt jobbet veldig bra på alle nivåer i fylket. En velfungerende beredskap på regionalt, kommunalt og lokalt nivå har bidratt til at liv og helse ikke har gått tapt og redusert omfanget av tap av materielle verdier.

Hensikten med denne rapporten er å samle erfaringer med denne type hendelser. Så store snøfall er sjeldne og det er sjeldent at det må evakueres så mange mennesker på en gang. Denne rapporten kan derfor fungere som et oppslagsverk ved fremtidige uvær av denne typen. Rapporten inneholder både beskrivelser av hva som gikk bra, og identifiserer mulige forbedringspunkter.

2. Værsituasjonen

2.1 Varsling

Stor snøskredfare – faregrad 4

Fylkesmannen mottok lørdag 26. januar kl. 1242 varsel fra NVE økt snøskredfare, faregrad 4, for region Lofoten og Vesterålen. Varselet ble videresendt til berørte kommuner og fylkesberedskapsrådet i henhold til gjeldende rutiner. Varselet gjaldt for søndag 27. januar og lød:

«Kraftig bygerekke fra V kombinert med vind av kuling styrke vil frakte mye snø inn i NV-NØ-vendte lehang og terrengformasjoner og danne store nysnøflak av vekslende hardhet. Det må forventes naturlig utløste skred opptil str. 3 i de områdene som får mest snø. Det forventes en økning opptil fg 4 -stor i deler av regionen. Det er i midtre del av regionen det er forventet mest nedbør, men det forventes store lokale forskjeller. Der det ikke kommer mye nysnø vil snøskredfaren være lavere.»

For mer detaljer rundt varselet og skredobservasjoner så ligger dette ute på varsom sine nettsider: <http://www.varsom.no/snoskredvarsling/varsel/Lofoten%20og%20Vesterålen/2019-01-27>

Skredvarsler fra NGI

Fylkesmannen i Nordland mottar lokale skredvarsler fra Norges geotekniske institutt (NGI) for definert utsatt bebyggelse i 16 nordnorske kommuner. I Nordland er det Flakstad kommune som er med i dette varslingssamarbeidet. Resten av kommunene ligger i Troms. Fylkesmannen mottar varsler når skredfaren når nivå 3, betydelig og nivå 4, stor.

Søndag 27. januar kl. 1033 mottok Fylkesmannen varsel fra NGI gjeldende for perioden 27/1 kl. 0900 til 28/1 kl. 0900. Skredfaren var satt til nivå 3, betydelig. I skredfarevurderingene til NGI heter det:

«Varslingsområdene Napp, Ramberg og Skjelfjorden kan få opp mot 45 mm nedbør med økning av skredfaren. De aktuelle fjellsidene i Lofoten ligger ikke i le for varslet vind fra sørvest. men vinden kan

varierte litt i bygene. Kortvarig snøvær, og vi vurderer foreløpig at det er lite sannsynlig at snøskred når bebyggelsen som er inkludert i varslingen. Varsom.no varsler faregrad 4-stor.»

NGI har som anbefalt tiltak å «følge opp situasjonen i Lofoten, og melde inn eventuelle store skred.» Mandag 28/1 kl. 0903 mottok fylkesmannen nytt varsel fra NGI. Skredfaren var her økt til faregrad 4, stor. Varselet fra NGI var som følger:

«SKREDFAREVURDERING

Det er nå stor skredfare i Lofoten. I varslingsområdene i Skjelfjorden og Ramberg kan det ikke utelukkes at det går snøskred mot den utsatt bebyggelsen. Vinden har vært fra sørøst og østlig kant, og det betyr at fjellsidene ovenfor bebyggelsen har fått avlagret store mengder fokksnø. Været ser ut til å bedre seg utover dagen.

4

SNØ- OG SKREDOBSERVASJONER

Det har gått to små skred i Lofoten, hhv. i Kabelvåg og i Å. Ellers er flere av veiene stengt pga. skred. Lokal kjentmann i Skjelfjorden melder om at det har gått skred over vollen og veien ved fiskemottaket.

VÆROBSERVASJONER

Det har kommet mye snø i Lofoten siste døgn, og Skjelfjorden, Ramberg og Napp ligger i området som har fått mest snø. Usikkert hvor mye som har kommet, men nedbørstasjonen i Leknes har målt 18 mm nedbør. Snøværet ser nå ut til å gi seg utover dagen. Oppsynsmann i Skjelfjorden kan fortelle om at han aldri har opplevd så mye snø.

VÆRUTVIKLING

Salten, Ofoten, Lofoten og Vesterålen mandag: Opp i frisk bris av skiftende retning. Litt snø. Fra utpå ettermiddagen sørøst bris, liten kuling utsatte steder. Etter hvert oppholdsvær.

ANBEFALT TILTAK

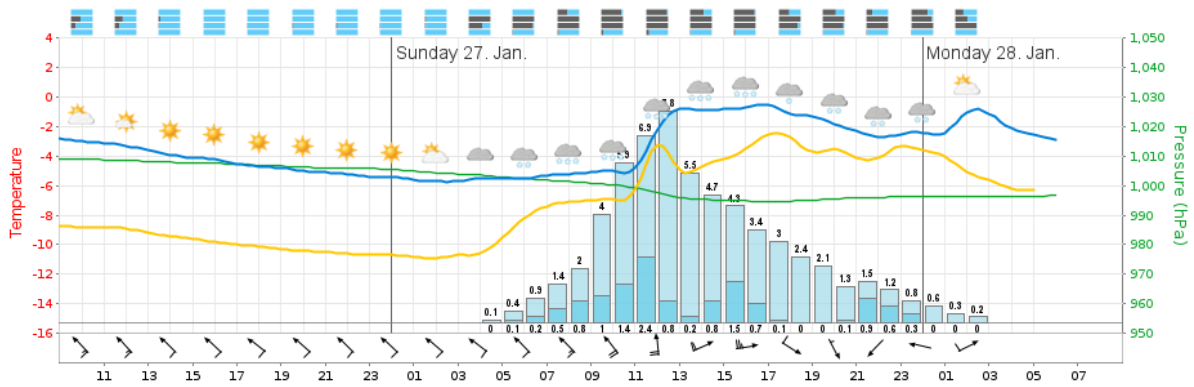
Evakuere utsatt bebyggelse i Skjelfjorden og Ramberg.»

Værvarsel

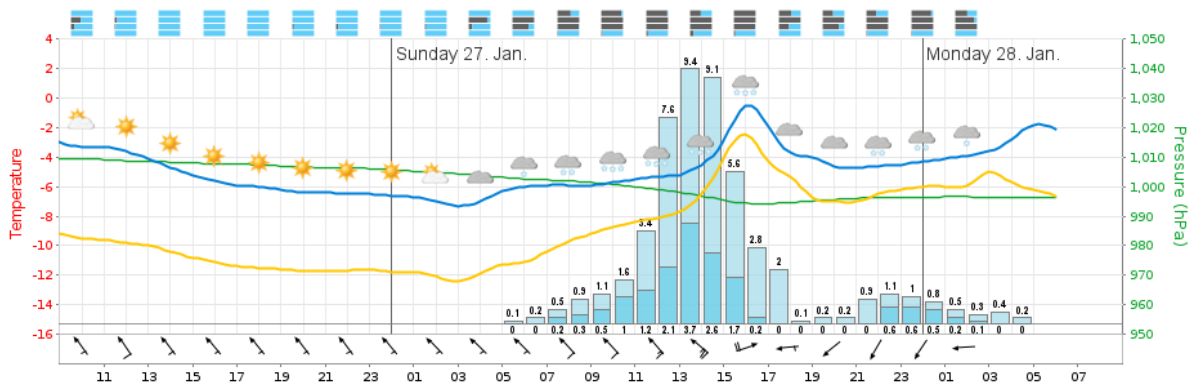
Det ble ikke sendt ut farevarsel for store snømengder fra meteorologisk institutt. Fjellværvarsel for 27/1 som ligger ute på varsom.no lød:

«15 mm i døgnet, opp mot 45 mm i mest utsatt område. Liten kuling fra sørøst., endring til stiv kuling fra sørvest om ettermiddagen. -17 °C til -4 °C på 700 moh. Delvis skyet. Lokale forskjeller i nedbørmengde pga. bygevær.»

Arkiverte meteogram hentet fra www.halo.met.no for Kåkeren bru og Leknes utarbeidet lørdag 26. januar kl. 0700 viser en maksimal nedbørmengde på henholdsvis 60,7 mm og 50,0 mm i form av snø. Nedbøren var meldt i perioden søndag 27. kl. 0500 frem til mandag 28. kl. 0500.

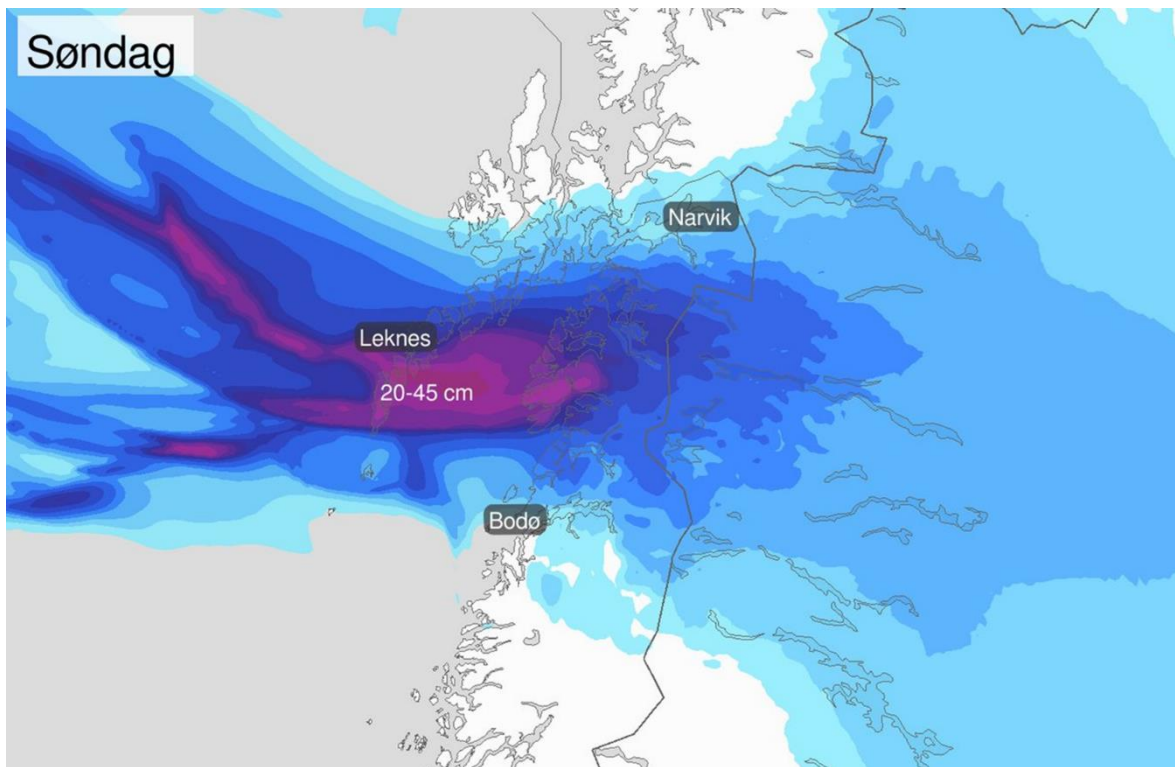

Figur 1 Meteogram fra 26. januar kl. 0700 for Kåkeren bru.

Figur 2 Meteogram fra 26. januar kl. 0700 for Leknes

Meteorologisk institutt la følgende bilde på twitter kl. 1133 søndag den 27. januar. Her ser vi at det forventes mellom 20 og 45 cm med snø i søndre deler av Lofoten.

Figur 3 Forventet snømengde i Lofoten søndag 27. januar, lagt ut av meteorologisk institutt på twitter

2.2 Værobservasjoner

Det er få observasjoner av nedbør og snødybde i området. Eneste snødybdemåling som gjennomføres er i Skjelfjord i Flakstad kommune. Her ble det observert en snødybde på 65 cm søndag morgen, mens snødybden hadde økt til 130 cm mandag morgen, en økning på 65 cm.

Av nedbørsobservasjoner ble det observert 34,2 mm nedbør på Leknes lufthavn i perioden søndag morgen kl. 0700 til mandag morgen kl. 0700. I samme periode kom det 37,3 mm nedbør på målestasjonen Kongsmarka i Vågan kommune.

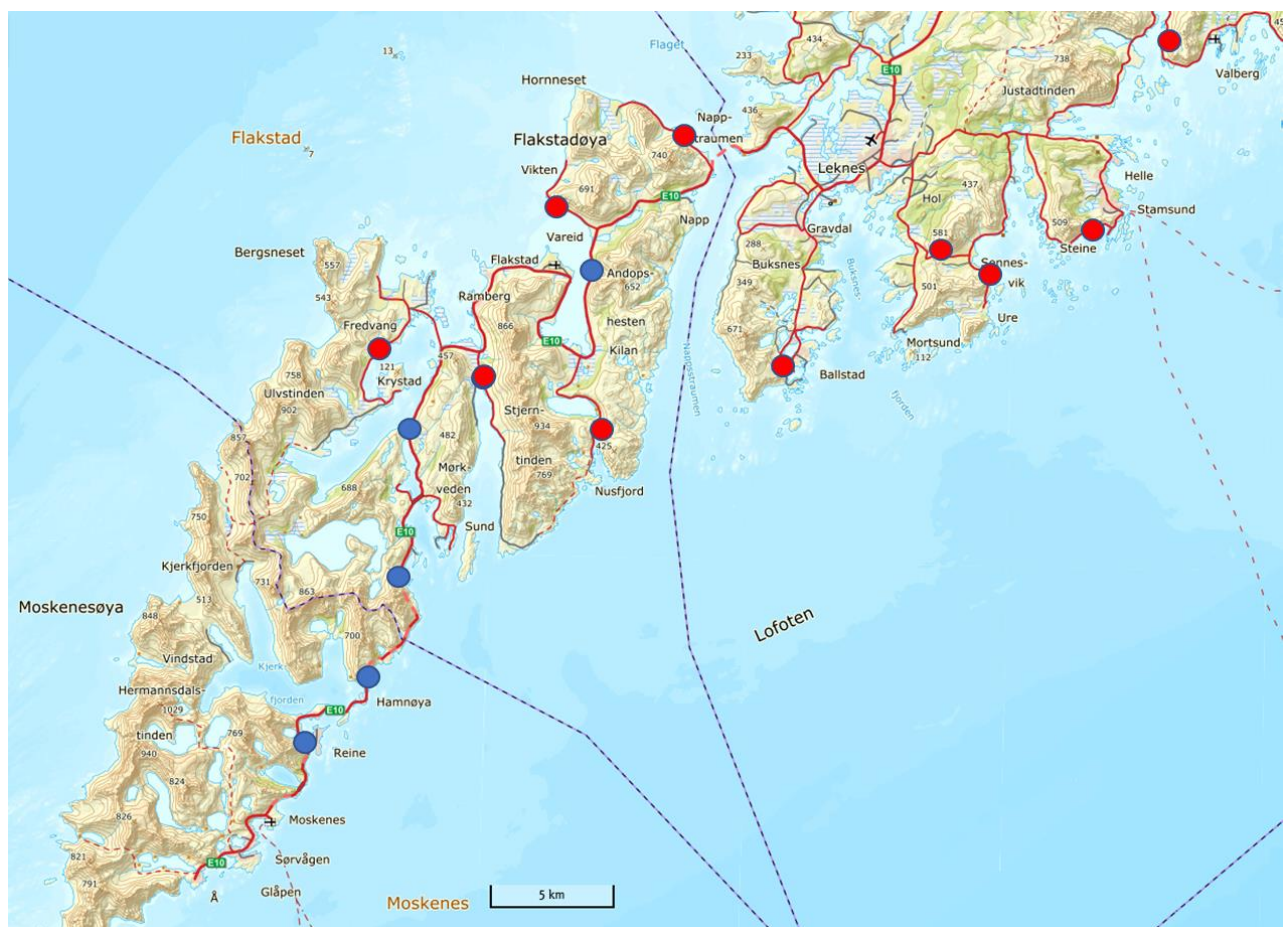
6

3. Kritisk infrastruktur

Det var ikke meldt om strømbrydd eller bortfall av EKOM og Nødnett under hendelsen. Dette lettet alle aktørers arbeid under hendelsen.

3.1 Samferdsel

Grunnet ras og rasfare ble mange veier stengt. På det meste var E10 stengt på 5 plasser. I tillegg var 10 fylkesveier stengt. Grunnet rasfaren var det ikke tilrådelig å brøyte alle strekninger, og det var utfordringer med at brøytemannskaper ikke kom seg frem til brøytebilen for å starte brøyting. Det var derfor bare enkeltstrekninger som var brøytet og resultatet var at hver enkelt bygd var isolerte hver for seg i Flakstad kommune.

Figur 4 Stengte veier grunnet ras. Blå prikker er europavei 10, mens de røde prikkene er fylkesveier.

Figur 5 E10 Akkarvika, Moskenes kommune. Veien delvis brøytet, foto Statens vegvesen (Vegkamera).

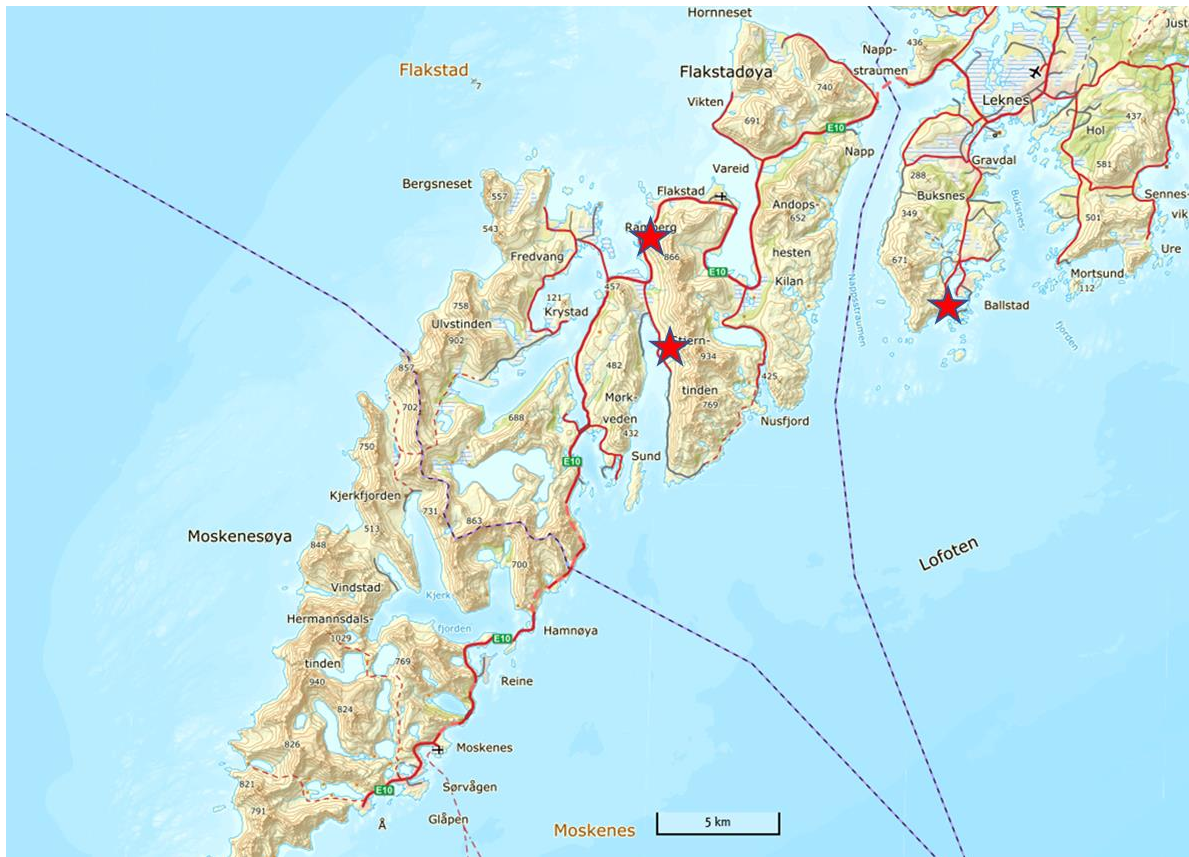
4. Evakuering

Det ble iverksatt evakuering på tre ulike plasser i Lofoten under hendelsen. På Ballstadlandet i Vestvågøy kommune iverksatte kommunen evakuering av Ballstadlandet. Her ble redningskøyta som ligger i Ballstad brukt til å frakte folk over sundet fra Ballstadlandet til Ballstad.

I Flakstad kommune ble de innbyggerne som bor innenfor kartlagt 1000-års grense for skred på Ramberg evakuert. De ble oppfordret til å enten innplassere seg hos naboer som bor utenfor skredsonen eller til å møte på Ramberg skole.

I Skjelfjorden ble det gjennomført en intern evakuering innad i bygda, der folk fra rasutsatt bebyggelse samlet seg på Bygdeheimen.

Gjennomføring av evakueringen og de ulike aktørenes erfaringer fra dette arbeidet er tatt med i referat fra evalueringsmøte. Se punkt. 6.

Figur 6 Markering av de stedene der evakuering ble gjennomført.

5. Informasjon og presse

5.1 Informasjon fra Fylkesmannen

Fylkesmannen publiserte til sammen fire nettsaker under hendelsen, inngressene er referert under. Første sak publisert mandag 28. og omhandlet evakuering av Ramberg og Ballstad:

«Politimesteren besluttet i dag evakuering av Ramberg i Flakstad kommune og Ballstad i Vestvågøy. Evakuering på Ballstad er gjennomført, mens det på Ramberg pågår evakuering. - Det er svært viktig at folk følger de råd som blir gitt fra politi, kommune og andre myndigheter, sier fylkesmann Tom Cato Karlsen.»

Hele saken kan leses her: <https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Nyheter/2019/januar/stor-skredfare-i-lofoten--folg-radene-om-evakuering/>

Neste sak ble også publisert mandag 28. og er en oppdatering om at evakuering også iverksettes i Skjelfjorden.

«Etter råd fra geolog i NVE blir beboere på både øst og vestsiden i Skjelfjord nå evakuert til to områder innad i Skjelfjorden, melder politiet i en oppdatert pressemelding mandag kveld.» Hele saken kan leses her: <https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Nyheter/2019/januar/skjelfjord-evakueres-ogsa/>

Tredje sak ble publisert tirsdag 29. og omhandlet igangsetting av veiåpninger.

«Statens Vegvesen startet tirsdag ettermiddag arbeidet med å åpne stengte veier i Lofoten. Brøytemannskapene har en utfordrende jobb. Folk må derfor regne med at det vil ta tid før alle strekningene er åpne igjen.» Hele saken kan leses her:

<https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Nyheter/2019/januar/vegvesenet-apner-stengte-veier-i-lofoten/>

Siste sak ble publisert onsdag 30. januar og omtaler at evakuering er opphevet.

«Etter råd fra geologer i Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) og Norsk geoteknisk institutt (NGI) som har vært på befaring i de aktuelle områdene i dag, har Politimesteren i Nordland bestemt at evakueringen av Skjelfjord og Ramberg blir opphevet.» Hele saken kan leses her:

<https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Nyheter/2019/Januar/politiet-opphever-evakuering-i-skjelfjord-og-ramberg/>

Fylkesmannens formidling av informasjon ble løpende koordinert med politiet og dette var også tema i møtene i fylkesberedskapsrådet.

5.2 Informasjon fra politiet

Politiet sendte ut tre pressemeldinger som omhandlet evakuering og generelle råd til innbyggerne. Pressemeldingene danner grunnlaget for den informasjonen som Fylkesmannen la ut på sine nettsider. Pressemeldingene kan leses her: <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2019/01/28/betydelig-skredfare-i-lofoten/>

5.3 Informasjon fra media

Medietrykket under slike hendelser er stort. Spesielt NRK er aktive og både fylkesmann og fylkesberedskapssjef ble intervjuet flere ganger av NRK Nordland, tv og radio. Også NRK Dagsrevyen hadde intervju med fylkesmannen under hendelsen.

Både NRK Nordland, Lofotposten og Lofot-Tidene fulgte situasjonen tett og media er viktige kilder for informasjon ut til innbyggerne. I evalueringsrapporten etter ekstremværet Ylva påpekte Fylkesmannen at enkeltmedier la viktig informasjon ut bak betalingsmur. Lofotposten skal ha skryt av sitt arbeid under hendelsene, da de la viktig informasjon ut til innbyggerne i åpne nettartikler. I tillegg lagde de mange artikler om situasjonen som de la bak betalingsmur. Denne balanseringen som Lofotposten klarte i denne situasjonen bør være en ledetråd for hvordan andre lokalmedier kan opptre i lignende beredskapssituasjoner.

6. Kommunenes arbeid

Kommunene jobbet godt under krevende forhold. Spesielt Flakstad kommune hadde utfordringer med at alle bygdene i kommunen var isolert fra hverandre. Dette gjorde at bare to ansatte fra administrasjonen kunne møte på jobb på kommunehuset på mandag. Disse tilhørte ikke kriseledelsen.

Fylkesmannen arrangerte evalueringssmøte for kommunene og involverte etater på Leknes, mandag 18. februar. Referatet herfra oppsummerer mye av de erfaringene kommunene gjorde seg under denne hendelsen. Referatet fra møtet tas med i sin helhet her da det er mange erfaringer her som har stor overføringsverdi til andre kommuner.

6.1 Referat – Evalueringssmøte etter skredsituasjonen i Lofoten 27.-30. januar 2019

Sted: Leknes, kommunestyresalen, Vestvågøy kommune.

Tid: 18. februar 2019 kl. 1200-1500

Deltagere: Se vedlagte deltagerliste

Møteleder: Karsten Steinvik, fylkesberedskapssjef, Fylkesmannen i Nordland

Referent: Asgeir Jordbru, seniorrådgiver, Fylkesmannen i Nordland

Agenda:

- 12.00 Velkommen, presentasjonsrunde ved Fylkesmannen
- 12.15 Gjennomgang av situasjonen ved NVE
- 12.30 Erfaringer fra kommunene Moskenes, Flakstad og Vestvågøy, 15 min hver.
- 13.15 Pause
- 13.30 Politiets erfaringer
- 13.45 Vegvesenets erfaringer
- 14.00 Diskusjon
- 14.30 Oppsummering, læring og veien videre
- 14.45 Pressemøte

Referat:

Fylkesmannen i Nordland v/ Karsten Steinvik, fylkesberedskapssjef

Poengterte viktigheten av evaluering – det er hendelser vi lærer mest av og det er hendelser som i størst grad fører til forbedringer i beredskapen. Evalueringen bør inneholde:

- Hva som gikk bra – hva kan andre lære av hendelsen.
- Hva kunne vi gjort bedre.
- Hvilke tiltak kan vi prioritere i oppfølgingsarbeidet?

Det er også viktig at aktørene får snakke fritt om sine erfaringer slik at vi kan forbedre beredskapen i Nordland og forbedre fremtidig krisehåndtering både lokalt og regionalt.

NVE v/ Knut Hoseth, regionsjef region Nord

Utfordrende å skaffe seg det totale oversiktsbildet av situasjonen. Lofoten er et stort område og det er mange bygder som burde vært kartlagt, men som ikke er det i dag. I Flakstad kommune er det nettopp gjennomført kartlegging.

Vestvågøy kommune skal kartlegges i 2020, mens det ikke er tidfestet noen kartlegginger for Moskenes og Vågan kommuner.

NVE har rammeavtale med NGI om bruk av geologer. I dette tilfellet ble denne brukt og geologer fra NVE og NGI samlet seg med kriseledelsen på Leknes. Dette skapte god koordinering mellom kommuner og NVE på lokalt nivå. Det var også god koordinering mellom etatene på fylkesnivå gjennom fylkesberedskapsrådet.

Flakstad kommune er medlem i nord-norsk skredovervåking. NVE er i gang med å se på organisering og metodikk for dette arbeidet. NVE oppfordrer kommuner som ikke er med i dette samarbeidet og som har skredutfordringer om å melde seg inn.

Uavklart rolleforståelse mellom NVE, NGI og politiet. Pågående revisjon av politiets operative håndbok skal gi en klarere rollebeskrivelse.

Vestvågøy kommune v/ Kjell Idar Berg, rådmann

Evakuering iverksatt av kommunen. De som hastet mest å evakuere ble ringt opp av brannsjefen. UMS varslingsystem brukt. Bør bruke adressevarsling fremfor lokasjonsvarsling (basestasjon) for å

treffe mer presist. Redningsskøyta brukt for å frakte folk over til allmenningskaia. Mottak her var for dårlig. Kommunen skulle ha kvalitetssikret at politiet var tilstede for å føre lister over evakuerte.

Viktig å få ut god og oppdatert informasjon underveis. Kommunens nettsider ble brukt og lokalmedia fulgte opp slik at innbyggerne var god informerte.

Kriseledelse satt tidlig. Viktig å ta raske beslutninger for å sikre liv og helse selv om ikke hele situasjonsbildet er klart. Lensmann satt samlokalisert med kommunens kriseledelse under hendelsen. Også geologene fra NVE og NGI satt samlokalisert med kriseledelsen. Dette gav et godt situasjonsbilde.

Kommunen vil vurdere flerspråklig varsling. Til senere hendelser er det viktig å få på plass gode rutiner for gjennomføring, eksempler er situasjonsrapportering til faste tider og kontinuerlig drift av kriseledelsen.

Flakstad kommune v/ Erling Sandnes, rådmann

Startet forberedelser allerede lørdag da værvarsel/snøskredvarsel kom. 4 hus i Skjelfjord ble evakuert søndag. Mandag var stort sett hele kommunen isolert, hver enkelt bygd hver for seg. Bare 2 personer i administrasjonen kom seg på jobb i kommunehuset. Ingen av de var del av kriseledelsen noe som betydde at vi måtte improvisere. Rådmann ble flydd til Ramberg fra Napp i helikopter, kommunelegen ble fraktet i båt fra Sørvågen til Ramberg.

Kommunen føler at for mye var styrt fra Bodø med tanke på evakuering av Ramberg og Skjelfjorden og at kommunen burde vært sterkere involvert i de beslutningene som ble tatt. Det var usikkerhet om hvem som skulle evakuere, når evakuering skulle skje og hvordan evakueringen skulle gjennomføres. Evakueringen av Skjelfjord tok unødvendig lang tid. Mange henvendte seg til kommunen med spørsmål om hva de skulle gjøre.

På Ramberg ble alle som bodde innenfor 1000-års skredsone oppringt og bedt om å flytte til naboer i sikker sone eller møte på Ramberg skole. UMS-varsling ble aktivert via Vestvågøy kommune.

Godt samarbeid med nabokommunene. Vestvågøy tilbød helsehjelp til østlige deler av kommunen. Moskenes satte opp båtrute fra Reine til Ballstad som gikk innom flere plasser i Flakstad kommune.

Arbeidet rundt stengning/åpning av veier må koordineres bedre. I en slik situasjon må kommuner og vegvesen koordinere brøyteinnsatsen slik at flest mulig veier blir brøytet fortest mulig.

Redningsskøyten ble brukt til å frakte medisiner ut til folk.

Moskenes kommune v/ Steinar Sæterdal, rådmann

Klarte oss bra, mye takket være at strøm og mobilnett fungerte. Situasjonen var håndterbar og det ble ikke satt kriseledelse. Informasjon til innbyggerne lagt ut på facebook.

Det var en del ras mot vei. De kommunale veiene ble åpnet fortløpende. Usikkerhet knyttet til om E10 ved Reinehalsen var åpen eller ikke. Veien var markert stengt på nett, men ikke fysisk stengt. Lokalt mente vi at veien var trygg å bruke. Lite informasjon fra vegvesenet.

Etterlyser begrunnelse for at fergen mellom Moskenes og Bodø ikke gikk.

Godt samarbeid med de andre kommunene. Båtruten som ble satt opp til Vestvågøy via Flakstad var et godt tiltak. Dette bør det lages et beredskapssystem for til senere hendelser. Bør se på samarbeid med nabokommunene om utkjøring av medisiner med redningsskøyta.

Skredkartlegging av området ved Tind bør vurderes.

Nordland politidistrikt v/ Bent-Are Eilertsen, stabssjef og Asbjørn Sjølie, lensmann

Evakueringsmyndighet tilligger politiet, men det er bra at Vestvågøy kommune iverksetter evakuering når det står om liv og helse. Politiet skal registrere evakuerte. Grunnet lite personell ble dette ikke gjort i Vestvågøy. Politiet burde fraktet personell fra Bodø for å avhjelpe kommunene og lokalt politi i Lofoten.

Politiet tok tidlig kontakt med HRS og Forsvaret. 2 KV-fartøyer, Lynx i Bodø og Bell på Bardufoss satt på beredskap. HV-16 var i beredskap og Sivilforsvaret var klare med forsterkingsressurser på kaia i Bodø og i Harstad.

Politiet overprøver ikke faglige råd fra meteorologer og geologer. Når evakuering er anbefalt fra geologer så skal dette iverksettes. Lokalt var det usikkerhet om hvilket kartgrunnlag som skulle legges til grunn for evakuering av hus, dette skapte også utfordringer knyttet til hvordan Skjelfjorden kunne evakueres. Det ble først vurdert brøyting av vei og utfrakting med buss, men dette ble ikke ansett som sikkert grunnet rasfaren. Videre ble det vurdert evakuering via sjøveien med kystvakt. Også denne løsningen ble forkastet da det ikke var forsvarlig å evakuere gamle mennesker gjennom dyp snø og over i båt. Løsningen ble da intern evakuering i bygda til sikkert område.

Det lettet situasjonen mye at både strøm, mobilnett og nødnett fungerte.

Statens vegvesen v/ Jon-Roger Sørvang

Utfordrende med så store snømengder på kort tid og mange snøras. Brøytebiler innesperret av ras og ikke tilgjengelige for entreprenørene. Entreprenør har ikke lov å dra inn i rasområder uten at det er sikkert. Strengte rutiner for åpning av ras over vei.

Det er utfordrende at lokale folk med anleggsmaskiner rydder veier uten at dette er klarert med vegvesenet. Folk kan få inntrykk av at veien er åpen og trygg for ferdsel.

Ved åpning av veier for å hente ut folk selv om området ikke er trygt må det komme ordre om dette fra overordnet nivå.

Behov for lokalt forum for samordning av beredskap og krisehåndtering.

Vegvesenet sin geolog hadde god kontakt med NVE og NGI sine geologer. Vegvesenet brukte Daisybell for å teste og utløse ras slik at gjenåpning av veier kunne starte raskest mulig.

Redningsselskapet v/ Anita Kjelstrup Gløersen, beredskapsrådgiver

Redningsselskapet har mye viktig utstyr på redningsskøytene. De kan være reléstasjon i nødnettet, bruke lyskastere mot land og har satellittelefon om bord. Det er utarbeidet en egen ressursplan for Nordland, Troms og Finnmark.

Røde kors v/ Alfred Busch

Røde kors ikke varslet under disse hendelsene. Kan avhjelpe kommunene og politiet for eksempel med å registrere evakuerte. Kan også gjøre en jobb inn mot hjemmetjenesten. Har samarbeidsavtale med Vestvågøy kommune som ikke blir tatt i bruk i slike hendelser.

Muligheter for å forsterke nødnett og har en egen snøskredtropp i Svolvær med høy skredkompetanse.

Oppsummering v/ Karsten Steinvik

Veldig mye godt arbeid i kommunene og ulike offentlige etater. Hovedutfordringen slik de har fremkommet i møtet er kommunikasjon og samordning mellom de ulike aktører og mellom de ulike nivå (lokalt og regionalt). Denne kan bli bedre.

Det er viktig å være tidlig ute – i forkant av hendelsene og ha gode planer og rutiner. Bedre kartlegging av skredområder er viktig å få gjennomført for å ha et bedre beslutningsgrunnlag ved fremtidige hendelser.

Samordning mellom kommunene, politiet og vegvesenet kan bli bedre både i beredskapsplanlegging, men også i krisehåndtering. Etablering/revitalisering av lokale beredskapsråd vil være et godt tiltak. Det er viktig at kommunene utnytte lokale ressurser og ekspertise for eksempel Røde Kors og andre hjelpeorganisasjoner.

Veldig nyttig å gjennomføre et slikt evalueringsmøte, der partene får informasjon om og mulighet til å diskutere erfaringene fra krisehendelsen.

De innspill som er kommet vil bli tatt med videre i Fylkesmannens evaluering av hendelsen. Det er viktig å understreke at det er gjort veldig mye godt arbeid under denne hendelsen og beredskapssystemet har fungert godt. Allikevel er det avdekket enkelte svakheter/forbedringspunkter som både lokale og regionale myndigheter må ta tak i og forbedre til senere hendelser. Det er viktig at aktørene er proaktive i det videre beredskapsarbeidet for å forbedre beredskapssystemet.

Deltagerliste:

Navn	Organisasjon
Steinar Sæterdal	Moskenes kommune
Håvard Walla	Flakstad kommune
Erling Sandnes	Flakstad kommune
Tone Knutsen	Flakstad kommune
Solveig Nilsen	Flakstad kommune
Einar Benjaminsen	Flakstad kommune
Remi Solberg	Vestvågøy kommune
Kjell Idar Berg	Vestvågøy kommune
Rune Andreassen	Vestvågøy kommune
Kjetil Jørgensen	Vestvågøy kommune
Ragnhild Sæbø	Lofoten brann- og redningsvesen
Svein Christiansen	Vågan kommune
Bent-Are Eilertsen	Nordland politidistrikt
Asbjørn Sjølie	Lensmann Vest-Lofoten
John Helge Flage	Samlok Nord / Nordland politidistrikt
Tor Ivar Johnsen	Statens vegvesen
Jon-Roger Sørvang	Statens vegvesen
Allan Lorentzen	Statens vegvesen
Sølve Pettersen	Statens vegvesen
Einar Berntsen	HV-16
Alfred Busch	Vestvågøy/Nordland Røde kors hjelpekorps
Anita Kjelstrup Gløersen	Redningsselskapet
Nils Kaltenborn	Prosjektleder
Knut Hoseth	NVE
Karsten Steinvik	Fylkesmannen i Nordland
Asgeir Jordbru	Fylkesmannen i Nordland

7. Samordning

Fylkesberedskapssjef var i telefonisk kontakt med rådmennene i Moskenes, Flakstad og Vestvågøy mandag morgen, ca. 0830. Utfordringene kommunene meldte da var knyttet til stengte veier og at de regnet med at de ville åpne i løpet av dagen.

På bakgrunn av telefon fra NVE mandag formiddag tok fylkesmannen kontakt med politiet. Det ble bestemt å møtes i operasjonsrommet hos politiet kl. 1400. Tilstede på dette møtet var Fylkesmannen, politiet, vegvesenet og NVE (Skype). Politiet redegjorde for deres situasjonsforståelse og hvilke ressurser de hadde fått stilt til rådighet fra Forsvaret (KV Heimdal, KV Sortland, Lynx-helikopter på beredskap i Bodø med lavinehunder og Bell-helikopter på beredskap i Bardufoss).

Utfra det situasjonsbildet fylkesmannen hadde mandag ettermiddag ble det besluttet å innkalle deler av fylkesberedskapsrådet. Møtet ble gjennomført kl. 1700. På dette møtet deltok også ordfører i Flakstad.

Fylkesmannen gjennomførte også møte i fylkesberedskapsrådet kl. 1400 på tirsdag 29. I dette møtet deltok også kriseledelsene i kommunene Moskenes, Flakstad og Vestvågøy. I tillegg deltok geologene fra NVE og NGI som hadde befart områdene i løpet av dagen. Møtene i fylkesberedskapsrådet ble gjennomført fysisk i fylkesmannens lokaler med mulighet for oppkobling via SKYPE eller telefon. Fylkesmannen rapporterte fem ganger på samordningskanal til DSB under hendelsen.

14

8. Oppsummering og evaluering

8.1 Varsling

Det er sparsommelig med nedbørsobservasjoner i Vest-Lofoten. Det ser ut til at snømengden som kom på Leknes, 34,2 mm, var innafor det som var varslet på forhånd. Observasjonen i Skjelfjord på økning i snødekket på 65 cm tyder på at det har kommet mer snø her enn varslet. Selv om det ikke er verifiserte målinger, så tyder rapporter i media på at det har kommet enda mere snø andre plasser og at det har vært store lokale forskjeller.

Endringene i varslingsene til NGI fra søndag til mandag tyder også på at det har kommet langt mer snø enn det vi kunne forvente ut fra værvarslene.

Dette var en spesiell vær-situasjon som er vanskelig å varsle. Fylkesmannen vil derfor be meteorologisk institutt å studere denne situasjonen nærmere for å kunne varsle bedre i liknende hendelser i fremtiden.

8.2 Evakuering

Vestvågøy kommune initierte evakuering selv. Dette ansvaret tilligger i utgangspunktet politiet.

Vestvågøy kommune fikk under evalueringsmøtet på Leknes skryt av politiet for å ha vært proaktive for å berge liv og helse. Vestvågøy kommune mente at mottaksapparatet på kaia der de evakuerte ble satt av fra redningsskøyta fungerte for dårlig. Mottak og registrering av evakuerte er politiets oppgave, men de var for få folk til å håndtere dette med tanke på situasjonen som var i resten av Lofoten. Røde kors pekte på i evalueringsmøtet at de er en ressurs som bør brukes. Og at de kan settes til å registrere folk slik at politiet kan konsentrere seg om andre oppgaver.

Beskrivelsen over viser at det er mange organisasjoner som er og kan bli involverte i slike hendelser og koordinering er nødvendig. Her spiller kommunen en nøkkelrolle og gode beskrivelser av evakueringsrutiner i kommunens beredskapsplanverk vil lette dette arbeidet.

I Flakstad tok evakuering av Skjelfjorden unødvendig lang tid. Dette fordi flere ulike alternativer ble vurdert og prøvd ut. Siden området er så skredutsatt som det er, så vil Fylkesmannen oppfordre Flakstad kommune til å lage en egen evakueringsplan for området til bruk i senere hendelser. Evakueringsplanen bør utarbeides i samarbeid med politiet og andre beredskapsaktører. Dette vil

skape en trygghet for både politi, kommunen og innbyggerne om at evakuering kan skje raskt og trygt når det trengs.

8.3 Samordning

Det blir pekt på utfordringer i samordning mellom lokale og regionale etater. Spesielt Flakstad kommune påpeker at de følte seg overstyrt fra regionalt hold med tanke på evakueringssituasjonen. Også bedre samordning mot Statens vegvesen ble etterlyst – blant annet om bruk av brøytemateriell.

Fylkesmannen ser behovet for en bedre dialog mellom kommunene og regionalt nivå i en slik situasjon. Fylkesmannen vil se nærmere på hvordan dialogen kan forbedres – både under krise og i det forebyggende arbeid.

I denne situasjonen hadde Fylkesmannen ordfører i Flakstad til stede i Bodø under hendelsen. Vi hadde også med kriseledelsen i de tre kommunene i møte i fylkesberedskapsrådet på tirsdag. Disse burde kanskje vært koblet på tidligere. Fylkesmannen vil derfor se på egne rutiner rundt gjennomføring av dette møtet for å sikre større samordning vertikalt mellom regionalt ledd og lokalt ledd.

8.4 Skredkartlegging/overvåking

Det bør gjennomføres en bedre kartlegging av skredutsatte områder med bebyggelse som kan rammes av skred. Dette gjelder både Moskenes, Flakstad (kartlegging i gang), Vestvågøy og Vågan. Dette for å få et bedre beslutningsgrunnlag for framtidige evakueringssituasjoner og for å få vurdert forebyggende tiltak for de mest utsatte områdene. Det er også ønskelig at alle de nevnte kommunene vurderer etablering av særskilt overvåking av skredbaner som kan ramme bebyggelse, for eksempel slik Flakstad kommune i dag har for Skjelfjord gjennom Nordnorsk skredovervåking.

FYLKESMANNEN I NORDLAND

Statens hus, Moloveien 10, Pb 1405, 8002 Bodø || fmnopost@fylkesmannen.no || www.fylkesmannen.no/nordland

